

ONDERZOEK NAAR DE BEVOLKINGSSTRUCTUUR BINNEN HET AMBACHT HILLEGERSBERG

door DRS. R. A. D. RENTING

ONDERZOEKINGEN, welke zich bezig houden met de moderne tijd, kunnen gebruik maken van een keur van statistische gegevens. Objectieve getallen werken er toe mede, dat we een betere visie krijgen op tal van verschijnselen; bij gemis aan getallen, lopen we gevaar de juiste proporties niet te onderkennen. De Belgische geschiedschrijver Pirenne geeft in zijn „*Les anciennes démocraties des Pays-Bas*” een voorbeeld van de getallen-goochelarij in de middeleeuwen: twee vrijwel gelijktijdige documenten houden zich bezig met het inwonertal van de stad Yper, de één noemt 200.000 zielen, de ander 40.000 zielen. Een minutieus onderzoek, aldus Pirenne, heeft aan het licht gebracht, dat het werkelijke inwonertal van Yper in 1491 ruim 7500 zielen was¹⁾. Intussen hebben deze en andere bedriegelijke opgaven van tijdgenoten bij velen een verkeerde voorstelling van zaken betreffende de rol der Vlaamse steden in de hand gewerkt.

Het statistisch materiaal van vóór de 19de eeuw is schaars en er is nog vrij weinig mee gewerkt; toch zijn er in vrijwel elk oud archief wel registers en lijsten aanwezig, met behulp waarvan we ons een betrouwbaar beeld kunnen vormen van de numerieke werkelijkheid. Ik denk aan de doop-, trouw- en doodboeken, indemniteitsregisters, belastingkohieren en wat dies meer zij.

Ik heb getracht uit het archiefmateriaal van het oude ambacht Hillegersberg, waartoe ook Bergschenhoek behoorde, een aantal statistische gegevens te distilleren; de kennis daarvan moge er toe bijdragen, dat het beeld van de structurele geaardheid der bevolking gedurende drie eeuwen erdoor verduidelijkt wordt.

De oudste gegevens heb ik geput uit de Enquete van 1494²⁾ en de Informacie van 1514³⁾, beide samengesteld met het oog op de vaststelling der verpondingskohieren. Het aantal haardsteden en, in de Informacie alleen, het aantal communicanten worden opgegeven. Het aantal inwoners van het ambacht is dan, bij benadering, vast te stellen door het aantal haardsteden te vermenigvuldigen met het gemiddeld aantal bewoners per huis of, zoals Blok doet, door verdubbeling van het aantal communicanten⁴⁾.